מסורת הש"ם

ל) [ברכות ט. וש"נ],
כ) יבמות לח., ג) [ע" חוס' לקמן פב. ד"ה והתלושין],

ד) ויבמות לת.ז. ה) יבמות לת. נב. פה. [לעיל נג:], 1) [דף לח.], 1) [דף לח:], ח) [ל"ל

וכתובה וע

נה ועיין ר"ן], ט [דף פב.], י) [דף פב:],

הוהות הר"ח

(מ) גמ' רב פפי אמר משמיה

דרבת: (ב) שם במשנה שמין

אותה כמה היא יפה נפירות וכמה היא יפה:

(ג) רש"י ד"ה נ"ש וכו' לא

יחלוקו בכתובה עם יורשי הבעל ואע"ג וכו' תנייה

מוסף רש"י

ומ**לפה ליבס, כמו** (לעיל סב:)

עניה זו לשוא שמרה (יבמות לח.). שנפלו לה נכסים. מאביה, וסלקא דעתן שנפלו כשהיא שומרת יבס (שם).

מלוג שהקרן שלה קיים וכשהיא נכנסת נכנסין עמה

וכשהית יכנסת יכנסין עמה וכשהית יולת יולחין עמה (שם). יחלקו יורשי הבעל

עם יורשי האב דספק נשואה היא ווכה היבם בחלי

ירושתו מספק שהבעל יורש את אשתו וזו שספק נשואה היא אצלו זכי בפלגא, אבל

בכתובתה מודים ב"ש דבחוקת הבעל היא ולא פלגי בה יורשי

האב (שם). כתובתה על נכסי בעלה הראשון. ולא

על של יבס, מאי טעמא כדאמר בהחולן (לט.) אשה הקנו לו מן השמים (שם גב.).

תוספות רי"ד (המשך)

וב״ה אומרים הנכסים אנו

דנין בחזקתן (והרב מפרש הנכסים בחזקתן כמו שמפרש המורה) פי׳ כתובה בחזקת

יורשי הבעל והוא כל מה

שכתוב בה דהיינו מנה

ומאתים ותוספת ונכסי צאן ברזל הן נכסי נדוניתה

שהביאה שום לבעלה והבעל

קבלה עליו בשומא שאם מתו מתו לו ואם הותירו

הותירו לו כל אלו הן בחזקת

שהוא מוחזק בהן שלא

ניתנה כתובה לגבות מחיים

והבעל הוא מוחזק בהן ויבם

במקום בעל קאי והלכך

היבם יורש את הכל אבל

ורבם יווש אווי ווכל אבל נכסי מלוג שאפי׳ בחיי הבעל הגוף היא לאשה עכשיו

נמי בחזקת יורשי האשה אנו מעמידים אותן. ואמרי׳ בפרק החולץ דלא פליגי ב״ש

וב"ה ואמרו יחלוקו אלא

בנכסי מלוג דכיון דזיקה הוי כספק נשואין והללו באים לירש והללו באים לירש

אחזקתייהו ובחזקת האשה הי׳ עומדים הלכך יורשיה יורשין אותה. אבל בכל מה

שכתוב בשטר הכתובה מנה ומאתים ותוספת ונכסי צאז

ברזל מודים ב״ש לב״ה שבחזקת יורשי הבעל הם

. שהבעל הי׳ מוחזק בהן בחייו

מחיים והשתא נמי במיתת

שומרת

ובנכסים

יבם. ממתנת

הנכנסיז

משום רווח ביתא. שיכנים הפירות לביתו ויהא מזון הבית מלוי וייטיב לה: לאו בפירוש איחמר. לא שמעה מרבא בהדיא: סרסי אמהסא. שפחות מלוג היו ולא שמאתם לו בכתובתה: עייל לה חדא מנייהו. לשרת לשניה: אתאי. המייתא להמיה דרבא: מה שעשה עשוי.

ואפילו נתנה לאחרת לשימושה: ולא היא. לעולם משום רווח ביתא אית ליה לרצא תקנת פירות: והא קא רווח. ביתה שחף עתה היה עושה נרכי הבית: שמח תכסיף. השדה שלא יחוש הלוקח לזבלה ולטייבה דקא סבר למחר נפקת מנאי שאין הגוף שלי אבל בעל מנפה שמא תמות היא בחייו ויירש את גוף הקרקע ומשבח לה: דמקרב למחת. דחזית ליה כל שעתא אי מכסיף לה: אי נמי בעל ארים הוא. כלומר שנותן ללוקח פירות מזומנים: **אי נמי זוזי** והה עביד בהו עיסהה שהבעל עושה סחורה במעות שקיבל מן הלוקח ומשתכר בהן ואיכא רווח ביתא: מתנר' שנפלו לה נכסים. כשהיה שומרת יבם: בכתובתה. בנדוניא שהכניסה לו ושמאתן לו בכתובתה והיבל עליו אחריותו אן ורשאי להוציאם: ובנכסים בנכנסים וביולחים עמב הן נכסי מלוג שאין שמין אותם עליו ואינו רשאי להוציאן אלא משנכנסה לרשותו נכנסין עמה וכשהיא יולאה יולאין עמה: בים שמאי אומרים כו'. ביבמות פרק החולדי קא מפרש מאי שנא רישא כשהיא קיימת דלא פליגי שאין לו כח בהם ומאי שנא סיפא כשמתה אמרו ב"ש יחלוקו יורשי הבעל בהם ומפרש נמיי) דדוקא נקט יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי החב בנכסי מלוג אבל יורשי האב לא יחלוהו בכתובת הבעל ואף על גב דנקט (ג) רישה מה יעשו בכתובתה תניה ושבקה: וב"ה אומרים נכסים. דלאן ברזל בחזקתן. ובבבא בתרא בפרק מי שמת (דף קנח:) מפרש בחזקת מי הם מוחוקין אי בחוקת יורשי הבעל הואיל ואחריותן עליו או בחוקת יורשי האשה שהיו שלה: הכי גרסי׳ ח׳ כתובתה בחוקת יורשי הבעל. מנה מחתים ותוספת שראויין לבא לה משל בעל בחזקת יורשי הבעל: ילקת בהן קרקע. לפי שכתובתה על נכסי בעלה הראשון כדקתני לקמן לפיכך נכסי המת אחראין לכתובתה אלא שהיבם אוכל פירות אם מייבם אותה. וקסבר מטלטלי משתעבדי לכתובה: שמין אותם. דקסבר כל מה שגדל ברשות המת אחראין לכתובה: וחכ"א פירות המחוברין לקרקע שלו. בגמראש

מטלטלי לכתובה לא משתעבדי אא"כ יורשיה תפסה ומחיים דבעל בעינן תפיסה כדלקמן בהכותב (דף פד:). וה"ה נמי דפליגי אכספים דמאי שנא כספים מפירות תלושים: הרי היא כאשתו. מפרש בגמ'ש): כל נכסיו. שיירש מאחיו: גרשה. ליבמתו לאחר שכנסה: אין לה אלא כחובה. אבל כל זמן שלא גרשה היו כל הנכסים משועבדים לה ואינו רשאי למכור: הרי היא ככל הנשים. דתנן בפירקין דלקמן [פט:] המגרש את אשתו והחזירה על מנת כתובה הראשונה החזירה. ובגמראי פריך למה לי לאשמועינן ביבמה: גמ' מי קוברה. משום דיש לה יורשין קמבעיא לן: יורשי הבעל קברי לה דקא ירסי כסובסה. ותניא בפרק נערה שנתפתתה (לעיל דף מו:) קבורתה תחת כתובתה: יורשיה

בעל יבם במקום בעל והוא יורש הכל ואין ליורשי אשה חלק בהן כלל: אמר ר"א מתנ" נמי דיקא דקתני יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ולא קתני יחלוקו יורשי האב עם יורשי הבעל ש"מ דיורשי הבעל חולקין עם יורשי האב במה שהן מוחזקין דהיינו נכסי מלוג ואין יורשי האב חולקין עם יורשי הבעל במה שהן מוחזקין דהיינו כל הכתוב בשטר הכתובה והתם מוקמי רבא בנכסים שנפלו לה כשהיא שומרת יבם. אבל בנכסים שנפלו לה תחת הבעל שכבר זכה בהן הבעל דכ"ע לא פליגי דיבם הוו (והרב משנה שטתו בפסק זה ואומר שנכסי צאן ברזל יחלוקו כמו שאומר בר קפרא בב״ב בפרק מי שמת. ונ״מ אם נפלו לה תחתיו דבעל יורשי האב יורשין כלן כמ״ש אביי בפ׳ החולץ אליבא דב״ה) והלכך שומרת יבם שמתה היבם יורש מנה ומאתים שלה ונכסי צאן ברול שלה ותוספת כתובתה וגם נכסי מלוג שנפלו לה תחתיו דבעל אבל נכסי מלוג שנפלו לה תחתיו דיבם יורשי האב יורשים אותם. והתם מפרש מ"ש רישא כשהיא בחיים לא פליגי בית שמאי והם מודים שמוכרת ונותנת וקיים ואין ליכם זכיה עליהן. ומ"ש סיפא דפליגי יחלוקו וכר' ע" מ"ש שם בפסקי: איבעיא להו שומרת יבם שמתה מי קוברה יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובתה או דלמא יורשי אב קברי לה דהא ירתי נכסים הנכנסים והיוצאים עמה. פי' וכגון שנפלו לה כשהיא שומרת יבם. אמר רב עמרם תא שמע דתניא שומרת יבם שמתה יורשיה היורשים כתובתה חייבים בקבורתה.

פריך עלה: כל הקודם בהן זכה. קסבר

בבסים בחזקתן. פ"ה דכי היכי דפליגי אמוראי בפרק מי שמת (ב"ב דף קנח: ושם) בנפל הבית עליו ועל אשתו דקתני נמי

התם נכסים בחזקתן ואיכא למ"ד בחזקת יורשי הבעל לפי שהיו באחריותו ואיכא למ"ד בחזקת יורשי האב לפי ששלה היו ואיכא למאן

> נמי פליגי הכא ואין נראה לרבינו תם נדוניא שהיתה כתובתה על נכסי בעלה ואותו השעבוד היא מכנסת לו והרי היא כאילו נטלה והחזירה לו ולא דמיא

לשאר ארוסה דלא מכנסה ליה מידי ולפי זה אפילו ביבמה מן האירוסין מיצעיא ליה: אן דלמא יורשי האב קברי לה דקא ירתי נכסים הנכנסים והיוצאין עמה. לפי׳ הקונטרס למחן דחמר בחזקת יורשי האשה הוה ליה למימר דקא ירתי נמי נדונייתה אלא ניחא ליה לאסוקי אפי׳ למאן דאמר בחזקת יורשי הבעל וא״ת מאי קא מבעיא ליה והתניא לעיל קבורתה תחת כתובתה דהיינו נדונייתא ולא נכסי מלוג וי"ל דלאו דוקא נקט התם כתובתה דה"ה נכסי מלוג אלא

דרגילות הוא טפי שתכנסת האשה לבעלה נכסי לאן ברזל תנכסי תלוג ולפירוש הקונטרס נמי מנה ומאתים דהכא כנדוניא דמי כדפירשנו: . נמי לא יהיבנא ליכי מידי יעל בעל קא סמיכנא ואי בעל לאו אריס הוא ארעא לאריס קיימא ושמין להן וידן על התחתונה: איבעיא להו בעל שמכר קרקע לפירות מהו מי אמרי׳ מאי דאיקני ליה אקני או דלמא כי תקינו ליה רבון משום רווח ביתא אבל לזבוני לא. ואסיקנא והלכתא בעל שמכר קרקע לפירות לא עשה כלום מ"ט אמר אביי חיישינן שמא תכסיף רבא אמר משום רווח ביתא מאי בינייהו איכא בינייהו ארעא דמקרבא למתא לשמא תכסיף ליכא למיחש דהא כל יומא חזיא ליה ולרווח ביתא איכא א"ג בעל אריס הוא א"ג זוזי וקא עביד בהו עיסקא וקי"ל כרבא: מתני" שומרת יבם שנפלו לה נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשו בכתובתה ובנכסים היוצאים והנכנסים עמה ב"ש אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב וב"ה אומרים נכסים בחזקתז . כתובתה בחזקת יורשי הבעל ונכסים הנכנסים והיוצאים עמה בחזקת יורשי האב. פי' שומרת יבם שנפלו לה נכסים בעודד

שומרת יבם מודים ב"ש וב"ה שהיא רשאית למכור וליתן לכל מי שהיא רוצה ואין היבם יכול לעכב ושום זכייה אין לו ליבם על

נכסי מלוג שנפלו לה ואם מתה יבמה בעודה שומרת יבם. מה יעשה בכתובתה דהיינו כל הכתובה מנה ומאתים ותוספת ונכסי ב מהג שבמר. היה הם מוהר בבה הדבות שהמדיר בשל היה למה במהבה בה בה בה במהבה המדיר המדיר המדיר המדיר המלב ב"כש צאן ברול שהן נכסי נדונית ונכסים הנכנסים רוצאים עמה הן נכסי מלוג שהקרן היא של אשה והפירות אוכל הבעל. ב"כש אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי אב שהן יורשי האשה דויקתה עבדי לה כספק נשואה ומשום הכי יחלוקו אלו עם אלו

דאמר שהיו בחזקת שניהם ויחלוקו הכי משום רווח ביתא אבל לזבוני לא יהודה מר בר מרימר משמיה דרבא אמר מה שעשה עשוי רב 6 פפא אמר משמי' דרבא לא עשה ולא כלום אמר רב פפא הא דיהודה מר בר מרימר שלאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר אדההיא איתתא דעיילה ליה לגברא תרתי אמהתא אזל גברא נסיב איתתא אחריתי עייל לה חדא מנייהו אתאי לקמיה דרבא צווחה לא אשגח בה מאן דחזא סבר משום דסבר מה שעשה עשוי ולא היא משום רווח ביתא והא קא רווח בוהלכתא בעל שמכר קרקע לפירות לא עשה ולא כלום מ"ם אביי אמר חיישינן שמא תכסיף ירבא אמר משום רווח ביתא מאי בינייהו איכא בינייהו ארעא דמקרב למתא אי נמי בעל ארים הוא יאי נמי זוזי וקא עביד, בהו עיםקא: **בותני'** פּהשומרת יבם שנפלו לה נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשו בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה ב"ש אומרים יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב וב"ה אומרי׳ ינכסים בחזקתן וכתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסים והיוצאים עמה בחזקת יורשי האב יהניח אחיו מעות ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות הפירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות "המחובריו בקרקע אמר ר״מ שמין יי אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות יוחכ"א פירות המחוברין בקרקע שלו יהתלושין מן הקרקע כל הקודם זכה בהן קדם הוא זכה קדמה היא ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות סיכנסה הרי היא כאשתו לכל דבר סיבלבד סיכנסה שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מונחת על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה גירשה אין לה אלא כתובה החזירה הרי היא ככל הגשים ואין לה אלא כתובה בלבד: גמ' איבעיא להו שומרת יבם שמתה מי קוברה יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה או דלמא יורשי האב קברי לה דקא

ירתי נכסים הנכנסין והיוצאין עמה אמר רב

עמרם תא שמע דתניא שומרת יבם שמתה

אלא הכא מודו כולי עלמא שהם בחזקת יורשי הבעל דהיבם כבר היה מוחזק בנכסים קודם מיתתה משעת מיתת אחיו שהוא יורש דאין לה ליקח כתובה כלל עד שתחלוץ ובית שמאי נמי מודו לבית הלל בהא כדאמר בהחולך (יבמות דף לח. ושם) אבל בנפל הבית עליו ועל אשתו מוחזקין יורשי אב בנכסים כמו יורשי הבעל דהללו באין לירש והללו באין לירש שעדיין לא הוחזק בנכסים לא זה ולא זה ולהכי פליגי התם בחזקת מי ולבית שמאי יחלוקו בכל הנכסים אף בנכסי לאן ברזל דהתם קתני יחלוקו סתמא ולא קתני יורשי הבעל עם יורשי האב כדחתני הכא דמשמע דווקא בנכסי מלוג שבהן יורשי האב עיקר כמו שמדקדק בהחולך ועוד דאי פליגי נמי הכא אם כו למאו דאמר בחזקת יורשי האשה תיקשי דאם כן בית שמחי מוקמי נכסי לחן ברזל בחזקת יורשי האשה טפי מנכסי מלוג דבנכסי מלוג קאמרי דיחלוקו ובנכסי לאן ברזל מודו לבית הלל דהוו בחזקת יורשי החשה למחן דחמר וזה חינו דבפרק אלמנה ביבמות (דף סו.) משמע דנכסי לאן ברזל בחזקת הבעל קיימי טפי כדקתני התם דעבדי לאן ברזל יאכלו בתרומה ולא עבדי מלוג וכן בכמה דוכתי ועוד למ"ד התם נמי בחוקת יורשי הבעל הוי טפי בחוקת הבעל מנכסי מלוג דבנכסי מלוג האמרי דהוו בחזקת יורשי האב והא דלא עריב ותני נכסים עם הכתובה כדי ליתן טעם לדבר כלומר בחזקת מי שהיו עד עתה דהיינו הבעל אבל על הכתובה לא הולרך טעם שדבר פשוט הוא דהוי בחזקת הבעל טפי מנכסי לאן ברזל וטעם זה אנו לריכין כמו כן לומר התם למ"ד בחזקת יורשי הבעל ובהחולץ הארכתי: יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי בתובתה. וח״ת לפירוש הקונטרם דאין ליורשי הבעל אלא מנה ומאתים ולא נדוניא והא אמרי׳ בפרק נערה (לעיל דף מו:) דקבורתה תחת נדונייתה מדאינו חייב לקבור ארוסתו וי"ל דשומרת יבם היתה ראויה ליטול קלת מנה ומאתים כדמסקינן דיבם כאחר דמי והוי כאילו הכניסה לו

ב א מיי' פכ"ב מהלכות אישות הלכה לה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי פה סעיף יע: בא ב ג ד מיי׳ שם הלכה כ

טור ש"ע שם סעיף יו: בב ה מיי' שם הלכה י ופ"ג מהלי נחלות הלכה ט סמג עשין נא טוש״ע שם סימן קס סעיף ה: בג ו מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ז: כד ז ח מיי׳ שם הלכה יג טוש"ע שם סי׳ קסח :סעיף בה ט מיי׳ שם הלכה יב טור

ש"ע שם סעיף ד: בו י מיי׳ שם טוש"ע שם סעיף ה: בז כ מיי׳ שם הלי יב טוש״ע

שם סעיף א: בח ל מיי שם הלי יא ומיי פ"א מהלכות יבום הלכה א סמג שם טוש"ע שם סימן קסו סעיף ד וסימן קסח סעיף ג:

הנהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה בכתובתה וכו" ורשאי להוליאם. עי׳ משנה למלך פכ"ב מהלכות חישות

תוספות רי"ד

אלא דין גמור הוא דאדעתא דתיפוק מקמי/ לא הוציא הוצאות בנכסי/ והלכך ישבע כמה הוציא ויטול אם הוצאה דנפלו לה ד' מאה זוזי בי חוזאי אזל גברא אפיק ו' מאה ואייתי ד' מאה בהדי דקאתי איצטריך ליה זוזא אפיק חד מיוייהו אחי להמיה דר"א מינייהו אוני לקמיה דד"א א"ל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל א"ל רבנן ה"מ . היכא דאכיל פירא האי קרנא אכל ישבע כמה הוציא ויטול פי׳ דדוקא אכילת פירות ולא שיאכל הקרן שלה: איבעיא להו בעל שהוריד אריסין מתחתיו מהו. פי . הורידן בנכסי אשתו למחצה . לשליש ולרביע ועמד וגירשה משאכל קמעא מהו שיש להו לאריסים כפי שבחן. אדעתא דבעל נחית איסתלק בעל איסתלקו להו כלהו א״ד אדעתא דארעא נחית וארעא לאריסי קיימי. פירוש אדעתא לאריסי קרימי. פירוש או עוזא דבעל נחית שהרי הוא הכניסן וכי איסתלק בעל וכר' ולא שקילי מידי כי דיניה דמה שהוציא הוציא ומש"א א"ד וכו׳. ואם לא הורידן הבעל היא היתה מורידתן לתוכה מתקיף לה רבה בר רב חנן מ״ש מהיורד לתוך שדה חרירו שאיוה ראויה לוומטה ליה וידו על התחתונה. פי ליטול הוצאה שיעור שבח והכא את בעי לסלקינהו בולא כלום. ומהדר התם בולא כלום. ומווור ווונם ליכא איניש דטרח ומפסיד הכא איכא בעל דטרח מאי הוה עלה אר״ה בריה דר״י חזינא אי בעל אריס הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו . פי׳ דא״ל אי לא . אינהו. . ולא הוה שקיל מידי. השתא